

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
ЗЕЛЕНОДОЛЬСКИЙ МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН
СОВЕТ БОЛЬШЕКУРГУЗИНСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ

Р Е Ш Е Н И Е
КАРАР

«19» август 2021 ел

№53

Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районы Олы Карагужа авыл жирлеге территориясендә, Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жиренә көрмәгән һәм физик һәм юридик затларның шәхси милкендәге жирләренә (Олы Карагужа авыл жирлеге Советының 2021 елның 1 мартандагы 32 номерлы карапы белән расланган) яшел утыртмаларны кису тәртибе турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр керту хакында (2021 елның 23 апрелендәге 35 номерлы ТР ЗМР Олы Карагужа авыл жирлеге Советы карапы белән кертелгән үзгәрешләр белән)

Россия Федерациясе Урман кодексы, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законы, "Эйләнә-тирә мохитне саклау турында" 10.01.2002 елдагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районының «Олы Карагужа авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Олы Карагужа авыл жирлеге территориясендә яшел үсентеләрне рациональ куллану, саклау һәм яңадан торғызу максатларында, Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районының "Олы Карагужа авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге Уставы, Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районы Олы Карагужа авыл жирлеге Советы Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә һәм физик һәм юридик затларның шәхси милкендәге жирләргә көрмәгән жирләрне Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районы Олы Карагужа авыл жирлеге Советы **карапы:**

1. Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районы Ола Карагужа авыл жирлеге территориясендә, Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жиренә көрмәгән һәм Олы Карагужа авыл жирлеге Советының 2021 елның 1 мартандагы 32 номерлы карапы белән расланган физик һәм юридик затларның шәхси милкендәге жирләргә (Олы Карагужа авыл жирлеге Советының 2021 елның 23 апрелендәге 35 номерлы карапы белән кертелгән үзгәрешләр белән) яшел утыртмаларны кису тәртибе турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр керту хакында;;

1.1. 1 статьяның алтынчы абзацын түбәндәгә редакциядә бәян итәргә:

«Агач-8 см. дан да ким булмаган төсле үсемлек»

1.2. 1 статьяның үнөченче абзацын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

"Компенсация яғыннан яшелләндерү - юк ителгән яки зыян күргән яшел үсентеләр урынына яңадан утырту һәм аларны тулысынча үсеп китүгә кадәр саклап калу.»

1.3. 3.4.3 пункт. түбэндэгэе редакциядэ бэян итэргэ:

«3.4.3. киселгэн агач өчен түлэүне (түлэү) исәплэү. Киселгэн агач өчен түлэү Олы Карагаш авыл жирлеге Советы карары белэн расланган агач утыртмаларының бясен исәплэү hэм компенсацион яшеллэндерүне үткөрү методикасы нигезендэ исәпләнэ.

Югарыда курсателгэн эшлэрне башкару гариза бирүче хисабына башкарыла.

Рөхсәтнен гамәлдә булы срокы-90 көн.»

1.4. 3.14 пунктны төшереп калдырырга.

2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының " ташлана торган яшел утыртмаларның бәясен исәпләү һәм компенсация яшелләндерүен үткәрү методикасын раслау (1 нче қушымта).

3. Әлеге каарны Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга (<http://pravo.tatarstan.ru>) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составындагы Яшел Үзән муниципаль районының рәсми сайтында (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru> «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөтәрендә һәм Олы Карабаш авыл жирлегенең мәгълүмати стендларында.

Олы Карапұза авыл

БАШЛЫГЫ УРЫНБАСА

Совет Рәисе

И. С. Камалиев

МЕТОДИКА СҮТЕЛӘ ТОРГАН ЯШЕЛ УТЫРТМАЛАРНЫң БӘЯСЕН ИСӘПЛӘҮ. КОМПЕНСАЦИОН ЯШЕЛЛӘНДЕРҮ УТКӘРҮ ТӘРТИБЕ

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1.1. Методика Олы Карагужа авыл жирлеге территориясендә урнашкан яшел үсентеләрне заарлау яки юк итү очракларында, Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районның Олы Карагужа авыл жирлеге бюджетына көртөлөргө тиешле түләүләрне исәпләү өчен билгеләнгән.

1.2. Методика кулланыла:

- Олы Карагужа авыл жирлеге территориясендә яшел үсентеләргә кагылышлы хужалык эшчәнлеген тормышка ашырганда барлыкка килергә мөмкин булган потенциаль зыянны бәяләү өчен инвестиция проектларының әйләнә - тирә мохиткә йогынтысын бәяләү һәм аларның экологик экспертизасын өзөрләү процессында;
- яшел үсентеләрне дөрес кискән (сүтеген) өчен түләү күләмен исәпләгендә;
- яшел үсентеләрне мәжбүри күчереп утыртканда (яшел үсентеләрнең 1/2 өлеше);
- Олы Карагужа авыл жирлеге территориясендә яшел утыртмаларның бәясен билгеләү белән бәйле башка очракларда.

1.3. Яшел үсентеләрне сүтү (кисү) белән китерелә торган зыян яшел утыртмаларның урнашу урыны, яшелләндерү объектларының экологик һәм социаль әһәмияте кебек факторларның әһәмиятенә йогынтысын исәпкә алып исәпләнә.

1.4. Законсыз кисү, юк итү, зыян китерү, казып алу өчен гаепле затлар гамәлдәге законнар нигезендә җаваплы. Законда билгеләнгән тәртиптә салына торган административ яки жинаять җәзасын үтәү гаепле затларны әйләнә-тирә мохиткә зыянны тулысынча каплаудан азат итми.

Агач, куаклар һәм лиан үстерүгә, шулай ук аларны юкка чыгарылган яки зыян күргән яшькә кадәр тәрбияләү белән бәйле чыгымнар бәяләре һәм нормативлары агач, куакларның (Сбц) төп төрләрен юк иткәндә (кисү, сүтү) һәм (яки) яшел утыртмаларны юк иткәндә (кискәндә) компенсация бәясен исәпләү методикасы нигезендә исәпләп чыгарылган төп төрләренең эквивалент база бәяләре белән билгеләнә.

1.5. Натураль рәвештә яшелләндерү торак пункт территориясендә үткәрелә, анда Яшел утыртмаларга зыян китерү яки юк итү күздә тотыла яисә юкка чыгарыла, юкка чыгарыла торган агачлар, куаклар саны заарланган яки юк ителгән агачлар, куаклар саныннан ким була алмый, ә булдырыла торган газон, чәчәк мәйданы заарланган яисә юк ителгән газон, чәчәк түтәлләре, табигый үлән катламы мәйданыннан ким була алмый.

Акчалата рәвештә компенсацион яшелләндерү кызыксынучы зат тарафыннан юкка чыгарылган (киселгән, сүтеген) һәм (яки) зыян күргән яшел үсентеләрнең (алға таба - яшел утыртмаларның компенсация бәясе) компенсацион бәясен түләү юлы белән натураль рәвештә компенсацион яшелләндерүне гамәлгә ашыру мөмкин булмаганда гамәлгә ашырыла. Яшел утыртмаларның компенсация бәясен Олы

Карауҗа авыл жирлеге башкарма комитеты яшел утыртмаларның компенсация бәясен исәпләү һәм яшелләндерү методикасы нигезендә исәпләп чыгара.

2. ЯШЕЛ ҮСЕНТЕЛӘРНЕ КЛАССИФИКАЦИЯЛӘҮ ҺӘМ ИДЕНТИФИКАЦИЯЛӘҮ УТЫРТМАЛАРНЫҢ БӘЯСЕН БИЛГЕЛӘҮ ӨЧЕН. КОМПЕНСАЦИОН ЯШЕЛЛӘНДЕРҮ

2.1. Төп төр яшел утыртмаларның компенсацион бәясен исәпләү өчен, функциональ билгеләнешенә һәм территорияләрнең урнашуына карамастан, үсемлекләрнен туңдәге классификациясе кулланыла:

- яшеллек;
- куак;
- травянистый покров (газоннар һәм табигый үлән үсемлекләре).

2.2. Төрле агач һәм куаклар токымнары үз кыйммәтләре (декоратив үзлекләре) буенча төркемнәргә берләштерелә.

1 нче таблицада күрсәтелгән 4 төркем бүленә: ылыслы агачлар һәм куаклар; 1 нче төркем яфраклы агачлар һәм куаклар (аеруча кыйммәтле); 2 нче төркем яфраклы агачлар һәм куаклар; 3 нче төркем яфраклы агачлар һәм куаклар (аз кыйммәтле). 1 таблицада санап үтәлмәгән агач һәм куаклар токымнары тиешле төркемгә охшаш билгеләр буенча тиңләштерелә.

1 нче Таблица

Агач һәм куакларны аларның кыйммәтләре буенча бүлү
(декоратив үзлекләре)

Ылыслы агачлар һәм куаклар	Яфраклы агачлар һәм куаклар		
	1 нче төркем	2 нче төркем	3 нче төркем
Чыршы, кедр, карагач, пихта, нарат, түя, можжевельник, тис, башка ылыслы токымнар	Акция Ак, бархат амурский, вяз, имән, ива (Ак, вавилонская, остролистная, рус), каштан конский, клен (ясенелист кленыннан тыш), юкә, лох, чикләвек, ясень; куаклар: самшиит, бирючина (бигрәк тә пестролист формалары), форзиция,	Каен, боярышник (штамб формасы), жиләк-жимеш декоратив (алма, слива, груша, абрикос h. б.), миләш, тирәк (Ак, Берлин, Канада, кара, пирамидаль), шомырт; куаклар: спирея, боярышник, карлык, күйкчы	Ива (1 нче төркемдә күрсәтелгәннәрдән тыш), ясенелист, ольха, осина, тополь (бальзамик); куак: арония, крушина, бересклет, кыргый үсүче куак таллары, башка яфраклы токымнар

	рододендрон, кин яфраклы токымнар		
--	--------------------------------------	--	--

2 нче Таблица

Эhэмияте коэффициенты кыйммәтләре карап Төркеме

№ п/п	Яшелләндөрелгән территорияләрнең үсемлекләрен классификацияләү	Диаметлары, см	Агач Коэффициент, Кцд
Ылышлы токымлы			
1.	Ылышлы агачлар	6,0-12 см	0,6
		12,1-24 см	0,8
		24,1-40 см	1,0
		40,1 и более см	1,2
Листственные породы			
2.	1 нче төркем Агачлар	6,0-12 см	0,6
		12,1-24 см	0,8
		24,1-40 см	1,0
		40,1 и более см	1,2
3.	2 нче төркем Агачлар	6,0-12 см	0,6
		12,1-24 см	0,8
		24,1-40 см	1,0
		40,1 и более см	1,0
4.	3 нче төркем агачлары	6,0-12 см	0,6
		12,1-24 см	0,8
		24,1-40 см	1,0
		40,1 и более см	0,8

2.3. Агачлар шаулап исәпләнә. Эгәр агач тамыр мүенәннан 1,3 м биеклектә 8 см диаметрлы берничә ствол булса, исәп-хисапта һәр кәүсә аерым исәпкә алына. Клен ясенелистный дип санарага бер агач булу-булмауга карамастан, саны стволов, растущих бер тамыр.

2.4. Төркемнәрдә куаклар шуклап исәпләнә. Тере шәһәрчектә киселә торган куакларның саны ике катлы бүлмә, 3 куак - бер үк бүлмә каршындагы һәр куак метрына 5 куак исәбеннән билгеләнә.

2.5. Үзбушаткыч агачлар һәм куаклар (бердәм сомкнутый полог барлыкка китерә торган үзбушаткыч һәм үзбушаткыч токымлы агачлар һәм (яки) куаклар) үсемлекләре саны һәр 100 кв. м. га 20 агач исәбеннән билгеләнә.

2.6. Ұзбушатқыч ағачларның Знче төркеменә қараган һәм 5 см диаметрлы кәүсә диаметрында житмәгән ұзбушатқыч ағачлар компенсация бәясен исәпләгендә исәпкә алынмый.

2.7. Газоннар һәм табигый үлән үсемлекләре саны квадрат метр мәйданнан чыгып билгеләнә.

3. Заарланган яки юқ ителгән вакытта яшел үсентеләрне қисүгә киткән чыгымнарны Компенсация бәясен исәпләү

Компенсация бәясе - заарланган яки юқ ителгән вакытта аларның кыйммәтләрен, шул исәптән яшел үсентеләрне булдыруға һәм қарап тотуга киткән чыгымнарны да кертеп, юкка чыгарыла торған яшел үсентеләргә ирешу өчен кирәkle һәм житәрлек булған чыгымнарны да кертеп, исәпкә алу өчен билгеләнә торған яшел үсентеләрне бәяләү.

3.1. Яшел утыртмаларның компенсация бәясе түбәндәге формула буенча билгеләнә:: Скс= Сксі, кайда:

Скс-яшел үсентеләрнең компенсация бәясе, сум.;

Сксі-і төр яшел үсентеләрнең (агачлар, қуаклар, газон, табигый үлән катламы) компенсация бәясе, сум.

3.2. Яшел утыртмаларның аерым төрләренең (агачлар, қуаклар, газон, табигый үлән покры, чәчәклекләр) компенсация бәясе түбәндәге формула буенча билгеләнә::

Сксі = (Сбц x К Кнорм x К Кантр x К к Кост) x N, кайда:

Сксі-і төр яшел үсентеләрнең (агачлар, қуаклар, газон, табигый үлән катламы, чәчәк түтәлләре) компенсация бәясе, сум.;

Сбц-төп ағач, қуаклар, газон, табигый үлән катламы, чәчәк түтәлләренең база бәяләре (1 ағач, 1 қуак, 1 погонлы тере калайның 1 кв. метры, 1 кв. метры, газон 1 кв. метры, чәчәк түтәлләре), сум.;

Кз-яшел утыртмаларның социаль-экологик әһәмиятенә төзәтмәләр коэффициенты;

Торак пунктларны яшел үсентеләр белән тәэммин итү коэффициенты;

Кантр-торак пунктның антропоген йөкләнеше коэффициенты;

Кв-яшел утыртмаларның су саклау кыйммәтенә төзәтмәләр коэффициенты (су саклау зонасына төзәтмәләр коэффициенты);

Кост-яшел утыртмаларның сыйфатлы торышына төзәтмәләр коэффициенты;

N-I төрдәгә (агачлар, қуаклар, газон, табигый үлән катламы, чәчәклекләр), юқ итегергә тиешле яшел үсентеләр саны, шт., п. м, кв. м.

3.3. Төзәту коэффициентларының әһәмияте:

3.3.1. Кз-яшел утыртмаларның социаль-экологик әһәмиятенә төзәтмәләр коэффициенты яшел утыртмаларның социаль, тарихи-мәдәни һәм табигатьне саклау әһәмиятен исәпкә ала һәм күләмдә билгеләнә:

2,5 - төбәк һәм жирле әһәмияттәге маңсус сакланылуучы табигать территорияләре һәм рекреацион зоналар өчен;

1,5-торак зоналар өчен;

0,7-территориаль планлаштыру һәм шәһәр төзелешен зоналаштыру документлары нигезендә торак пунктлар жирләре составына керүче башка территорияләр өчен.

Торак пунктларның яшел үсентеләр белән тәэмин ителеше нормасы - коэффициенты торак пунктлар өчен гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр мәйданы нормативларыннан чыгып билгеләнә.

Билгеләнә:

1. гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр мәйданы нормативын үтәгәндә, 1 нче йорт, анда яшелләндерүнең өлеше $D = S_{\text{факт}} / S_{\text{нормалар}}$, кайда: Факт-торак пунктның бер кешесенә туры килә торган гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләрнең факттагы мәйданы.

Норма - торак пунктның бер кешесенә гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр мәйданы нормативы, м :

$1,2-0,5 < D < 1$;

$1,4-0 < D \leq 0,5$.

Кантр-торак пунктларның антропоген йөкләнеше коэффициенты кешенең эйләнәтире мохиткә хужалык эшчәнлегенең йогынтысы дәрәжәсен исәпкә ала

Билгеләнә:

1 . Сәнәгать һәм фәнни-белем бирү зonasы өчен;

0,9 - инновацион зона өчен;

0,7 - урман сәнәгате һәм агросәнәгать зonasы өчен.

Су саклау зonasына төзәтмәләрнең Kv - коэффициенты яшел утыртмаларның су саклау функцияләрен исәпкә ала һәм күләмдә билгеләнә:

2,5-ачык сулык (сулык)яр буе зonasында урнашкан яшел үсентеләр өчен;

1,8-ачык сулык саклау зonasында (сулык) урнашкан яшел үсентеләр өчен; 1,0-калган территорияләр өчен.

Кост-коэффициент яшел утыртмаларның хәзерге торышына төзәтмәләр яшел утыртмаларның факттагы торышын исәпкә ала һәм күләмдә билгеләнә:

1,0 - яшел үсентеләр өчен яхшы хәлдә;

0,5 - яшел үсентеләр өчен канәгатьләнерлек хәлдә;

0,2 - канәгатьләнерлек хәлдә яшел үсентеләр өчен.

Юк ителгән яшел утыртмаларның факттагы торышын билгеләү мөмкин булмаганда,

Кост = 1 кабул ителә.

3.3.2. Юкка чыгарылган (киселгән, жимерелгән) яшел утыртмаларның төр составын һәм факттагы торышын билгеләү мөмкин булмаган очракта, зыян күләмен исәпләү яфраклы агачларның (аеруча кыйммәтле) 1 нче төркеменең максималь бәяләү бәясе буенча үткәрелә һәм Кост = 1 кабул ителә.

3.3.3. Усешне туктатуга китерми торган агач һәм куакларга зыян килгәндә, зыян салынган агачның яисә яшелләндерү объектының компенсация бәясенән 0,5% күләмендә исәпләнә. Яшел үсентеләрне үз белдеген белән сүткән очракта зыян 5 тапкыр күләмдә исәпләнә. Сүтеген яки зыян күргән утыртмаларның бәясе күрсәтелгән кагыйдәләргә туры китереп исәпләнә.

3.4. Яшел утыртмаларның компенсация бәясен исәпләү нормативлары яшелләндерү объектларын төзу

3.4.1. Яшел утыртмаларның һәм яшелләндерү объектларының компенсация бәясен исәпләү нормативлары өчен яшел утыртмаларның база бәяләре кабул ителә.

3.4.2. Агачның база бәясе, токымыннан чыгып, түбәндәге формула буенча билгеләнә:

$$Сбцд = (Спдj + Суд x Квпд) x Кцд, кая:$$

Сбцд-агымдагы чорга бер агачның база бәясе, сүм.;

Спд-агымдагы чорга утырту материалының (агачның) бәясен исәпкә алыш, бер агач утыртуның смета бәясе, сүм (әлеге методикага күшымта нигезендә билгеләнә);
j-төркем агач токымнары буенча аларның кыйммәтләре (1 таблица нигезендә билгеләнә):

ылыслы агачлар һәм куаклар өчен-7,

1 нче һәм 2 нче төркем-5 нче группа яфраклы агачлар һәм куаклар өчен,

3 нче төркемдәге яфраклы агачлар һәм куаклар өчен-2.

Суд-агымдагы чорга бер агачны карауның смета бәясе, сүм (әлеге методикага күшымта нигезендә билгеләнә);

Квпд - агымдагы чорга агачларны торғызу чыгымнарын исәпләгендә исәпкә алына торган еллар саны;

Кцд-агач кыйммәтләренең коэффициенты (1, 2 таблицалар нигезендә билгеләнә).

3.4.3. Бер куакның, тере шәһәрнең 1 погонлы 1 метрының база бәясе формула буенча билгеләнә:

$$Сбцк = Спк + Сук X Квпк, кайда:$$

Сбцк-бер куакның база бәясе, агымдагы чорга 1 метр тере табигатьнең 1 метры, сүм.;

"Бер куак утыртуның смета бәясе, агымдагы чорга утырту материалы (куак) хакын исепке алыш, 1 погонлы тере ейленешнеп 1 метры, сүм (бу методика күшымтасы буенча билгелене).;

Бер куак өчен еллык карауның смета бәясе, агымдагы чорга 1 погонлы тере чишмә метры, сүм (әлеге методика күшымтасы нигезендә билгеләнә);

Квпк-бер куакны торғызу чыгымнарын исәпләгендә исәпкә алына торган еллар саны, агымдагы чорга 1 погонлы тере чишмә метры.

Юк ителә торган (киселә торган, киселә торган) яшел үсентеләр өчен компенсацияне исәпләгендә исәпкә алына торган еллар саны:

агачлар өчен - 3 ел;

куаклар өчен-1 ел;

газоннар һәм чәчәкләр өчен-1 ел.

3.4.4. Үлән катламының база бәясе түбәндәге формула буенча билгеләнә:

$$Сбцт = Спт + Сут, кая:$$

Сбцт-агымдагы чорга 1 квадрат метр үлән катламының база бәясе, сүм.;

Спт-агымдагы чорга утырту материалының бәясен исәпкә алып, 1 квадрат метр газон жайлланмасының смета бәясе, сум (әлеге методика күшымтасы нигезендә билгеләнә); агымдагы чорга газонның 1 квадрат метрына еллық карауның смета бәясе, сум (әлеге методикага күшымта нигезендә билгеләнә).

3.4.5. Цветникның база бәясе түбәндәге формула буенча билгеләнә::

Сбц = СЦ + Суц, кайда:

Сбц-агымдагы чорга 1 квадрат метр чәчәклекнең база бәясе, сум.;

МЦ-агымдагы чорга утырту материалының бәясен исәпкә алып, 1 квадрат метр чәчәклек урнаштыруның смета бәясе, сум.;

Суц-агымдагы чорга 1 квадрат метр өчен еллық карауның смета бәясе, сум.

**Күрсәткечләр кулланыла торган исәпләү өчен
яшел утыртмаларның компенсация бәясе**

Яшел үсентеләрне классификация ләү (ЗН)	Яшел утыртмаларның төре (тибы)	2019 елның 4 кварталы бәяләрен дә ЗН булдыру буенча эшләрнең бәясе (сум) НДС белән бәяләнгән (сум)	Утырту материалының бәясе 2019 елның 4 кварталы бәяләрендә НДС белән бәяләнгән (сум)	Утырту материалының бәясен исәпкә алып, утыртуның смета бәясе (сум)	2019 елның 4 кварталы бәяләрен дә еллық карауның смета бәясе НДС белән (сум)
1	2	3	4	5	6
Ылышлы агачлар 1 ед.	- чыршы колючая	1577,77	1104,94	2682,71	1278
	туя	1577,77	650,37	2228,14	1278
	- гади нарат	1577,77	265,65	1843,42	1278
Агачлар I төркем 1 бер.	- каштан ат	1577,77	3894,80	5472,57	1278
	- гади бәйләү	1577,77	2035,35	3613,12	1278
	- төрле юкә	1577,77	1559,01	3136,78	1278
	- клен остролистый	1577,77	1469,30	3047,07	1278
	- корычагач	1577,77	606,71	2184,48	1278
	- чикләвек (ялган)	1577,77	219,49	1797,26	1278

Агачлар төркем берэмлек.	II 1	- алмагач	1577,77	249,91	1827,68	1278
		- миләш	1577,77	227,91	1805,68	1278
		- штамб сугышчысы	1577,77	1956,78	3534,55	1278
		- каен	1577,77	841,95	2419,72	1278
		- шомырт	1577,77	2596,59	4174,36	1278
		- тирәк	1577,77	1473,33	3051,1	1278
Агачлар төркем берэмлек.	III 1	- тал	1577,77	472,96	2050,73	1278

Куаклар 1 ед.

- ылыш	артыш	1577,77	309,41	1887,18	1278
	- дүләнә	1577,77	555,42	2133,19	1278
	барбарис	1577,77	177,92	1755,69	1278
	- сары акция	1577,77	199,34	1777,11	1278
Газон, табигый үлән катламы, чәчәк түтәлләре, кв. м	Гади Газон, чәчәк түтәлләре	160,80	64,8	225,60	295,2

* Яшел утыртмаларны алганда зыян (зыян) күләме алдагы чорда товарларға (эшләргә, хезмәт күрсәтүләргә) куллану бәяләре үзгәруне исәпкә алучы коэффициент – дефлятор коэффициентын исәпкә алып үзгәртелергә тиеш.

4. КОМПЕНСАЦИЯ ЯШЕЛЛӘНДЕРҮДӘН АЛЫНГАН АКЧАЛАРНЫ КЕРТУ ҺӘМ КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ

5.1. Сүтелә торган яшел үсентеләр өчен акча хисабына барлыкка килә:

яшел утыртмалар өчен түләү бәясе

- яшел утыртмаларның законсыз сүтелүенә китерелгән зыянны каплау (компенсацияләү)

- административ хокук бозулар турындагы законнар нигезендә алына торган яшел үсентеләргә зыян китергән өчен штрафлар

- гражданнарның һәм юридик затларның, шул исәптән чит ил затларының яшел үсентеләрне яклау һәм үстерү максатларына ирекле кертемнәре ;

-башка чыганаклардан керү

4.2. Яшел үсентеләрне юк иткәндә (кисү, сүтү) һәм (яки) зыян күргәндә, шулай ук компенсация яшелләндерүдән алынган акчалар Яшел Үзән муниципаль районының Олы Карагужа авыл жирлеге бюджетына керә.

4.3. Яшел утыртмаларның компенсация бәясен кертуүдән алынган акчалар өстенлекле тәртиптә юкка чыгарылган яки зыян күргән яшел үсентеләрне янадан торғызуга, шулай ук түбәндәгө төр эшләрне финанслауга тотыла. :

- гомуми файдаланудагы яшелләндерү объектларының гамәлдәге яшел утыртмаларын карап тоту һәм реконструкцияләү;;
- үсентеләр һәм орлыклар, ундырышлы грунт сатып алу, утырту материалы китерү, туфрак әзерләү, агач һәм куаклар утырту, газон һәм чәчәклекләр урнаштыру;
- яшелләндерү чараларын тормышка ашыру өчен маxсус техника (утырту, су сибү, күчереп утырту, чабу һ.б.) һәм яшелләндерү өлкәсендә башка максатларда сатып алу.